QVINQVENNALE PEPLVM AD MODOS PALLADI OBLATVM

RODVLPHVS SMITHÆVS
Colleg. Anglicani Alumnus
DEDICAT

Illuſtriſs. & Excellentiſs. D.

M. ANTONIO BVRGHESIO
S. D. N. PAVLI V.
FRATRIS FILIO
SVLMONIS PRINCIPI

Cuius Auſpicijs de vniuerſa Philoſophia publicè diſſeruit in Collegio Anglicano.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMÆ, Apud Bartholomæum Zannettum. M.DC.XIV.

SVPERIORVM PERMISSV.

34.7.E-12

ILLVSTRISS. ET EXCELLENTISS.
DOMINO
M. ANTONIO BVRGHESIO
SVLMONIS PRINCIPI,
SANCTISS. D. N. PAVLI V.
FRATRIS FILIO.
RODVLPHVS SMITHÆVS
Collegij Anglic. Alumnus. F.

QVI Philoſophiæ Lemmata Principibus viris inſcribimus, eorumque gentile Signum pro operis fronte ſuſpendimus (PRINCEPS EXCELLENTISSIME) hoc demum agimus, vt Philoſophiam alienis ornamentis aſpectabiliorem vulgo reddamus. neque id abſque illuſtri exemplo veterum, qui in Panathenaica Panegyri, magno ad hanc rem inuitamento proluſiſſe poſterorū ſæculis videri poſſunt. Etenim quid aliud erat, in purpureo Peplo, quod Mineruæ quinto

Digitized by Google

quoque anno, totius celebritate Græciæ dicabatur, ad Palladias pugnas adtexere alicuius imaginem Herois, pictoque ad eum modum aureis interpunctionibus velo Simulacrum Virginis obtendere; quid erat aliud, quàm quod nos agimus, dum in texta triennio toto Philoſophiæ tela, Principis viri Nomen appingimus, eamque tertio poſt anno in Sapientiæ Templum inferimus, & qua poſſumus pompa Philoſophiā nouo ornamento conuelamus? Atque ego quidem, quamquam ab alijs in Philoſophia excolenda aliunde poſthabeor, haud tamen cuiquam facile conceſſerim eo nomine, quòd Te Philoſophiæ adoptauerim, Burghesioqve patrocinio, quo terræ mariaque ampliſſime comprehenduntur, Sapientiam auguſtè protegere, ac feliciter exornare potuerim. Te modò, Princeps, per ego iſtam Tecvm adoleſcentem in dies benignitatem precor, vt quando Nomen patrocinari Tvvm Philoſophiæ voluiſti, me quoque, Aequaleſque in Anglicano Conuictu meos, eodem Patrocinij quaſi Peplo in poſterum complectaris. Vale.

102

IN PANATHENAICAE PEPLVM MINERVÆ DITHYRAMBVS.

BLanda ſeptenis reſonare linguis
I per audaces lyra Dithyrābos:
Siue Romanos modulata faſces
Læta per ſeptemgeminos reuoluis
Carmina colles:
Siue Thebanos imitata cantus
Grande Dircæi meditaris audax
Carmen oloris.
Viden' vt Quirina Pallas,
Viden' vt Latina virtus
Generoſa martiali
Miniauit igne vultus?
Vt auita diſcolori
Phrygiauit arma cinctu,
Eademque cærulanti

Cycladauit arma Peplo?
Vt honora ſolis inſtar
Radioſus, aurolenta
Face lambit arma Peplus?
Ita rector orbis, vno
Minor & Tonante Paulus
Sacra Palladis Quirinæ
Decorauit arma: dulcis
Honor ille Paulus Vrbis,
Amor ille Paulus Orbis.
Ita Paulus è ſereno
Iubar ore fundit orbi,
Sic ingens Pauli Nepos,
Noua flamma Romulææ
Adoleſcit ignis Vrbi.
Diu vterque, vterque viuat
Amor vrbis, ingnis orbis.
Super alta mundi templa, qua choreis
Luſtrāt Tonātem Sydera Regiam
Qua ter beato Sæcula fauſtitas

Ridens

Ridens Olympo verſat, & vbere
Qua nectar vno fonte lapſum
Tergemino rigat amne cælum:
Ibi Nymphæ,
Ibi Lymphæ
Simul Iris, atque Irenæ
Eudoxa, atque Eupheme,
Chariteſque, Cæliteſque
Numeroſa turba Nymphæ
Propter amæni
Nectaris vndantes Latices Ripamq. beatam
Sydereos niueo carpebāt pollice flores:
Vtque immortali variarent flore corollas;
Aurea formoſis addebāt floribus aſtra:
Floribus vt cingāt quos̄ miuit in aſtra Nepotes
Pro re Romana, ſummi pro Sede Parentis

103

Nobilis vndoſo redimita Britannia ponto.
Quælibet blandi ſtudioſa floris
Morte venales opifex corollas
Nympha texèbat: Comitum at Magiſtra
Differri cæptos iuſsit Proneia labores,
Illa Latinæ
Sedula Cuſtos
Proneia pacis,
Illa Quirinæ
Proneia viuax
Auriga mentis,
Sagata fortis,
Togata felix,
Hominumque, cælitumque
Proneia temperatrix,
Quæ Tonantis arua Cæli;
Quæ ſonantis alta Nerei,
Quæ ſilentis ima Terræ

Virgo

Virgo fœderat Catenis;
Ita Dulcibus ſororum
Corda fœderat labellis.
Age læta virginali
Redimita flore pubes
Satis, inquit, eſt honoris
Satis vſque ſit laboris:
Age cæli honora pubes
Modo Palladis Quirinæ
Imiteris vt decores;
Per amæna purpureta
Fuge ſerta, linque flores.
Age Palladis magiſtra
Varietur arte Peplus,
Ille Patriæ Parentis
Paulique, Palladiſque
Geret vnus arma Peplus.
Ite huc celeres, ite ſoreres
Qua per cæli prata vagatur
Nobilis Aries ille rapinæ:

104

Rapite auricomō vellera dorſo,
Rapite Hellæi velleris aurum.
Decet hæc latiā lana Mineruam,
Collegamque Tonantis
Decet hæc Regem purpura Paulū,
Aliæ huc centum ferte colores,
Deque riſu floris auram,
Deque fronte veris Irim,
Deque flore, deque rore,
Deque ocellulis Auroræ,
Deque Cynthiæ labellis,
Deque ſiderum capillis,
Deque gemmis, deque flammis,
Deque ſolis ore purpuram.
Glomerent aliæ vellera penſis,
Colus armetur fulua metallo,
Celereſque manus turbinis inſtar
Aurea penſis fila trahentes,
Aurea filis fila voluent,
Tereti verſent pollice fuſos,

Rutiletque leues imitata faces
Lana micanti morſa labello.
Pars vero inſtāti ſolertia brachia telæ
Admoueat, radio ſub tegmina clauſa volanti
Jnſerat, arguto ſub pectine mille colores.
Iris agat, Peplum varianti ſidera gyro
Jlludant intexta, color nunc flammeus ignes
Jgnibus agglomeret, nunc formoſiſſima Paulo,
Mille dabit ſoles concurrere ſolibus Iris.
Jri Nimpha ſeu Caliri,
Jri ò formoſi filia ſolis
Dulci pingens nubila riſu,
Docta parentem pingere ſolem,
Incipe Pauli ſede ſuperbam,
Iride Cinctam pingere Romam.

Tibi dulce Roma cælum eſt;
Celer ergo pande gyros,
Age pinge quid moraris
Inter Sceptra Quiritium,
Inter fulgura nominum,
Inter fulmina Cæſarum,
Inter lumina Ciuium,
Inter ſidera Principum,
Burgheſianum pingere ſolem?
Radiantis ora Pauli,
Radiatæ & ora Romæ
Bene Iö colorat Iris.
Animatus è figuris
Animare bellicoſam
Amat ecce peplus vrbem:
Color ipſe mille filis
Veluti artubus pererrans;
Bene texta membra viuax
Quaſi ſanguis intererrans,
Color ipſe dat caloremque,

Animamque tot figuris.
Tamen ille martialis
Calor arma ne cruentet;
Procul arma pingit Iris.
Simul atra ne ſerenos
Violaret ira vultus,
Procul ore ceſsit ira:
Simul ipſa Roma ſæui
Fera iam furore Martis,
Pia nunc amore Pauli
Fugit arma, ponit iram,
Didicitque fulminantes
Frænare manus, frænare minas,
Deſcire Martem, deſcire mortem.
Auſpice Paulo, Principe Paulo
Quando bellax illa ſæui
Expirauit ira Martis;
Serenata tunc Quirinæ
Reſpirauit aura pacis.
Paulo principe concitis,

106

Pax ab æthere curribus,
Burgheſiis Aquilis vecta iugalibus,
Nymphis iuncta ſororibus,
Ridente cælo, ſpectante Paulo
Solemnes agitat choros.
Quocunque volitat, Chori
Silent belliſoni murmura claſſici,
Stridorque tacet litui ſtrepentis,
Et tuba terribilis ſilet.
Cruenta extortum de manu
Deprælianti um.
Vertitur Nympha veniente ferrũ
Falcis in vſum:
Sæuior bello timor ipſe belli
Pacis aſpectum timet, horriduſque
Ducitur centum furor in catenis,
Ipſe quas fecit patiens catenas.
Quin virgo quocunque mouet ſidereum caput,
Fulgent ſidera purius,

Florent Prata decentius,
Rident æquora blandius,
Fauſto riſus ab æthere
Romæ depluit in ſinum,
In Pauli caput, aurei
Tempeſtas iubaris pluit.
Cornu quin etiam diuite copiam
Amalthæa lapſa cælo
Fundit ante tuos Romane pedes.
Lapſa cælo, larga Paulo, larga fruge nutrix vrbium
Ditat agros, ditat vrbes, ditat ampla regna fauſtitas.
Famulans votis en Paule tuis
Vndique pluuio nectare grauidum
Prodiga depluit vbera cælum:
Ipſa cæli lacte turgens vt Quirites educet,
Roma læta dat papillas de maritis imbribus:

Spicea

107

Spicea Ceres corona
Liberali æſtiuat fide :
Purpurata tot vuarum
Pomona diues autumnat oſtro :
Tibi nempe Paule clauſum
Reſerare fas Olympum :
Inde tibi centum, reor, vbera laxat Olympus ,
Recluſóque nouæ labuntur ab æthere fruges .
Tibi Paule claue datum eſt
Claudere Ditis tertia regna :
Hinc reor, ipſe potens nigranti claudis Auerno
Peſtemque, obſcænamque famem , bellumque necemque .
Virgo, quam terræ vitijs iniquam
Abſtulit penna fugiente cælum ,
Vidit vt Pauli Imperium, beato &
Sæcla deuolui pretioſa lapſu,

Rurſus

Rurſus in terras ſuperis relictis
Aſtræa volat: ſydera deſerens
Maluit Pauli frui honore, Paulo
Rege beari.
Illa toruum nitenti
Colorata pace vultum,
Terrore blanda, ſeuera riſu,
Per regna Dardanorum
Incedens regina, geſtat
Sacra Romanæ iura ſecuris:
Illa æſtuanti frœna libidini,
Illa impotenti frœna licentiæ,
Illa inquietis vincla rebellibus
Iniectat, infandum trecentis
Illa nefas cohibet cathenis:
Arbitra mundi ſedet Aſtræa,
Iura dicit, ſtat Tribunal,
Implacabilis ara nocentibus
Stat innocens Tribunal,
Neque flamma, neque ferro, ne-

que fuluo ruit auro
Ibi Pauli Aſtræa cruentis
Forum litibus orbat ,
Armat legibus vrbem ,
Leges moribus armat ,
Ibi nulla fraudulentum
Compeda detinet aurea Iudicem :
Iudex ipſa ſed potenti
Pede fraudes,pede culpas,pede pal-
lens terit aurum .
Aſpicis vt lambens ſibi iuncta pa-
latia Tybris ,
Taurinis pluuium deſudans cor-
nibus aurum
Aurea flauenti deducit flumina
ripa ?
Burgheſiis pronus ſubmittit vt
ædibus vrnam,
Et ſedem dominam famularibus
alluit vndis ?

Genialis

Genialis ò ſonantum
Tyberine Rex Aquarum,
Age proximum ſuperbæ
Venerare limen aulæ:
Radioſa nam Quiritum
Habet illa lumen Aula:
Ibi namque amica Romæ,
Ibi ſpes ſecunda Pauli,
Lux honoris, fax pudoris
Micat ingens Pauli Nepos.
Tybris ergo fulguranti
Ebrius igni, turbidus auro
Huc ad dulce limen Aulæ
Age lymphas, age Nymphas,
Age ſonos, age choros:
Procul age Tybri moras,
Age Tybri celer aquas,
Refluiſque ter ſonora
Cane, recine, murmura lymphis;
Famuliſque ter beata

Pete, repete limina Nymphis.
Tybri curre, curre Tybri,
Simul oſculis beatum
Venerare limen Aulæ:
Sic tibi cum Dominos interlabere
Quirites,
Alſietina tuis arrideat hoſpita
lymphis.
Illa per ſeptem ſpatiata colles
Celſa Romanas equitat per arces:
Illa regales agitans triumphos
Nobilis centum vehitur per arcus;
Nempe ſublimis venit arcuatis
Nympha Quadrigis
Illa Romæ in montibus errat:
Nuſquam tamen blandius errat,
Quam Vaticano in vertice ludens
Oculis Paule blandita tuis,
Tibi ſpectanti dædala vitreum
Pādit aquarū Nympha Theatrū.

Ibi

Ibi Burgheſio Stemmate ludens
Obice nullo dulcis hianti
Se ſe egurgitat ore Draconum:
Hic Aquilarum pendula roſtro
Tenui findens aëra penna
Mille iocatur garrula lymphis:
Modo ſequaci vortice flammas,
Flammarumque globos imitata, ferit
Ignicrepantibus aëra bombis:
Modo præcipiti naufraga lapſu,
Nimbiſonantibus acta procellis.
Liquido voluit monte ruinas;
Nunc ex imo furioſa ſolo
Sibilans victas rapitur per auras,
Inde calcatas rediens per auras
Longa ramoſas ſimulat procellas
Arbor Aquarum.
Nunc vndarũ Regina per vndas,
Quibus ipſa ſe coronet

Agit

Agit argentea lilia ſpumis:
Modo ridenti ſopita lacu
Mille ſerenat in æquore riſus,
Mille colorat in æquore luſus,
Dum ridens oculis ſcæna videntibus,
Manet immotum mobile marmor.
Aſpice: ſolas aſpicis vndas;
Sed neque ſolas aſpicis vndas.
Viden vt Ingens Regia Pauli,
Regia Diuum Vaticana Domus
Ab apellæa pingitur vnda?
Viden vt latent, eademque micant
Celſa ſub imo Templa profundo?
Ipſa Porticus ingens, ipſaq. Templi
Aurea facies, Ipſum
Biſſeno Heroum cycladatum ſidere Numen,
Numen Templi Corona ſui

Sæpe hilarẽ placido ſpectauit in æquore frontem,
Speculumq. ſuo fuit vnda Deo.
Neque miror: vnda Pauli eſt;
Imitata nempe Paulum
Noua Templa fabricantem
Operoſa Cærulatum
Fabricauit vnda Templum.
Satis Iri luſit vnda,
Satis ardet vnda Paulo,
Sat amœnat vnda Peplum;
Labor vltimus laborum;
Sed pulcherrima meta laborum
Claudat Ipſà Virginalem
Eſquilinà Virgo Peplum;
Operiſque ſit Corona
Regia quæ Pauli monumenta
Paulumque coronat.
Bona ſigna, Io, ſorores,
Principe Paulo, præſide Paulo

Tenet

Tenet en Gemmea Regia Virginem.
Aurea Nymphæ vota tenemus,
Aurea Virginis ora tenemus.
Syderum cinctu redimita crines
Virgo candenti nitet in Columna,
Subter inſignis pretioſa ſoluit
Munera Paulus.
Illa adulantem pedibus Dianam,
Illa ſubiectos pedibus Quirites,
Illa terrarum Dominam ſibi vni
Colla ſubmittentem auido tuetur
Lumine Romam.
Illa & infantis labra concoloris
Vberi lactat, benè deſtinatam
Victimam Cælo puerum niuali
Rore ſaginat.
Illa lactentem decies voluta
Faſcia circum religat Tonantem,
Neu quid igne, neu quid imbre,

112

neu quid vltor armis obruat,
Ne fragores, ne ſonores, ne triſul-
ca criſpet fulmina;
Sed Quirinæ Amicus Vrbi
Dulce ludens, dulce ridens, dulce
Matris vber hauriens
Læta Cælo, læta Romæ, læta Pau-
lo libet oſcula.
Tuque ò Virgo,
Amica Romæ, benigna Paulo
Cùm gemmatam reſpicis Ædem,
Cùm dotalem reſpicis Vrbem,
Toties Virgo reſpice Paulum.
Numinis ore coloratum,
Paulique, Virginiſque
Luce textum diſcolori,
Age fama, tolle Peplum,
Fuge fama, pande Peplum
Perque ſolum, perque ſalum, perq.
picta Mundi mœnia,

Digitized by Google

Perque Cælum, perque Terras,
perque Ponti regna cærula.
Tuque Quiritum,
Regina Pallas, & Latina Virtus
Roma Principe dignos
Indue vultus, indue Peplum,
Agglomeratis humeris Paulum,
Paulique Nepotem.

L. A. V. S. D E O.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE

R O M AE,
Ex Typographia Bartholomæi Zannetti. 1614.

Superiorum Permiſſu.

P. Hieronymi Petrucci

FINE